

Θύμος-1832

Σπύρος Θ. Κούτμος

Μάϊος 2021

Αθήνα

Σχολή Πυροδότησης Θεάτρου ΠΟΡΕΙΑ

Βιογραφικά

Ο Σπύρος Κούτμος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1952. Σπούδασε ιατρική στο ΕΚΠΑ. Εργάστηκε πολλά χρόνια στο ΕΣΥ και από το 2016 ιδιωτεύει. Τα τελευταία 4 χρόνια ασχολείται με τη γραφή. Έχει κάνει πολλά σεμινάρια διηγήματος και μέσα και έξω απ' αυτά έγραψε πάνω από 30 μικρά και μεγάλα διηγήματα. Το 2019-20 σε 3μηνο σεμινάριο θεατρικής γραφής έγραψε 10 μονόπρακτα, με ένα ως πέντε πρόσωπα. Το 2020-21 μαθήτευσε στη Σχολή Πυροδότησης του θεάτρου ΠΟΡΕΙΑ με δασκάλους το Βαγγέλη Χ/γιαννίδη και το Θανάση Τριαρίδη και έγραψε στα πλαίσια των μαθημάτων δύο έργα των 9.000 λέξεων περίπου.

Είναι ερασιτέχνης ηθοποιός και βοηθός σκηνοθέτη.

Παράλληλα με την ιατρική και τη γραφή ασχολείται με πολλά σπόρ, τη μουσική, τους χορούς κ.ά.

Σημείωση του συγγραφέα για την ορθογραφία του κειμένου: σε μεγάλο μέρος του κειμένου και όπου ήταν πίο απαραίτητο, ακολουθείται ο τονισμός της φράσης και όχι της λέξης. Θεωρώ ότι στη θεατρική γραφή ο τρόπος αυτός, που θα ήταν σκόπιμο να επικρατήσει γενικώτερα, βρίσκει όλη του τη χρησιμότητα.

Το θεατρικό έργο «Θύμος-1832», γραμμένο από το Σπύρο Κούτμο, διανέμεται στο διαδίκτυο σε μορφή ψηφιακού βιβλίου με άδεια Creative Commons BY_NC_ND

Περίληψη

Λονδίνο 1832. Είναι χρόνια όπου η ιατρική γίνεται θετική επιστήμη και η ανατομία είναι στο επίκεντρο των μελετών. Η ζήτηση πτωμάτων για νεκροτομή είναι μεγάλη και η κλοπή τους είναι πολύ διαδεδομένη. Οι πλούσιοι βάζουν φρουρούς στον τάφο τους μέχρι να αρχίσει η σήψη. Οι τρεις φρουροί τάφων του έργου είναι και σπείρα κλοπής πτωμάτων. Φυλάνε τον τάφο που ανέλαβαν, αλλά κλέβουν από τους άλλους.

Ενα βράδυ, στη φύλαξη του τάφου μένει ο ένας. Οι άλλοι επιστρέφουν με το ξεθαμένο πτώμα μιάς νεαρής κοπέλλας και φεύγουν για την επόμενη κλοπή. Ο τρίτος αναγνωρίζει σ' αυτή την κοπέλλα που αγαπούσε ζωντανή και αντικαθιστά το πτώμα της με εκείνο του πλούσιου που φυλάει. Αυτός καταλήγει στο πανεπιστήμιο για ανατομία. Ο γιός του, φοιτητής της ιατρικής, αναγνωρίζει στο πτώμα τον πατέρα του και καταγγέλει το γεγονός, αλλά αργότερα αναθεωρεί και «θάβει» την ανταλλαγή. Η κατ' εξαίρεση νεκροτομή ενός ευπόρου βγάζει διαφορές από τα συνήθη πτώματα των φτωχών κι αυτές θεωρούνται παθολογικές.

Εκατό χρόνια αργότερα αποκαλύπτεται το ιστορικό λάθος και η φανταστική νόσος που προέκυψε από την ανατομία αποκλειστικά πτωμάτων φτωχών.

Τα πρόσωπα και οι σχέσεις τους είναι φανταστικά. Όλα τα άλλα ιστορικά στοιχεία και καταστάσεις στο έργο είναι αληθινά. Το Status Thymico-Lymphaticus βρισκόταν στα βιβλία της παιδιατρικής μέχρι το 1930. Ο νόμος για την ανατομία στους φτωχούς είναι η Anatomy Act που αναστάτωσε για χρόνια το Ηνωμένο Βασίλειο.

«Ο μεν βιος βραχυς, η δε τεχνη μακρη, ο δε καιρος οξυς, η δε πειρα σφαλερη, η δε κρισις χαλεπη».

Ιπποκράτης

ΠΡΟΣΩΠΑ

21ος αιώνας

Ο σύγχρονος καθηγητής ιατρικής, Μπάρορετ

Ο δημοσιογράφος Φίλιπς

19ος αιώνας

Οι τρεις φρουροί. Τζων και Τζέιμς γύρω στα είκοσι, ο Τζακ λίγο μεγαλύτερος.

Ρουθ: ≤20 ετών. Η φυματική αγαπημένη του Τζέιμς.

Γουίλλιαμ Μπάροναμπν, ο εύπορος φοιτητής της ιατρικής.

Ο παλιός καθηγητής της ανατομίας (μόνο τίτλος).

Τζέϊκομπ, ο γραμματέας του παλαιού καθηγητή

Σεσίλια, η μητέρα του Γουίλλιαμ.

ΣΚΗΝΗ 1

Σύγχρονη εποχή. Ο δημοσιογράφος Φίλλιπς κτυπά την ανοικτή πόρτα στο γραφείο του Καθ. Μπάρρετ.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Καλημέρα Φίλλιπς. Περάστε.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Καλημέρα Κε Καθηγητά. Μήπως ήρθα νωρίς; Είστε απασχολημένος;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Η ώρα είναι δική σου Φίλλιπς. Σου την υποσχέθηκα αυτή τη συνέντευξη και δέ θα σε γελάσω. Κάθησε. Σε ακούω.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Όπως σας είπα και στο τηλέφωνο κάνω μιά έρευνα για τα ιατρικά λάθη. Στη διάγνωση και τη θεραπεία. Δε σας κρύβω ότι αφορμή στάθηκε η τελευταία σας ανακοίνωση για τα αίτια θανάτου στη διάρκεια της πρόσφατης επιδημίας. Όλοι μιλούσαν για θύματα από τον ιό, αλλά εσείς δε διστάσατε να αποδώσετε τους περισσότερους θανάτους στα συνήθη αίτια. Και αυτό σας έφερε απ'ότι κατάλαβα ελαφρά αντιμέτωπο με πολλούς γιατρούς, αλλά και με την πολιτική εξουσία...

ΜΠΑΡΡΕΤ

Βγάλε το «ελαφρά» και θα συμφωνήσω και στα δύο. Τι τα θέλεις αγαπητέ... Η έδρα της ιατροδικαστικής ήταν πάντα οικόπεδο της εκτελεστικής εξουσίας και όχι τόσο του πανεπιστημίου. Ο αέρας της αλλαγής έφερε εδώ ανθρώπους σαν κι εμένα, κι εγώ δεν ήρθα για να υπηρετήσω σκοπιμότητες, ούτε να χαϊδεύω τα αυτιά των εκάστοτε ιθυνόντων με όσα θα ήθελαν να ακούσουν.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Ε, λοιπόν το κατάλαβα αυτό Κε Καθηγητά αμέσως μόλις διάβασα την ανακοίνωσή σας. Από το ύφος περισσότερο. Δε διστάσατε να ανατρέψετε διαδεδομένες απόψεις και από την κυβέρνηση, αλλά και από πολλούς του κλάδου σας. Είπα λοιπόν αμέσως «Να ένας άνθρωπος που αξίζει να ακουστεί». Είμαι εδώ σήμερα για να σας δώσω αυτή την ευκαιρία.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Δουλεύετε στον τύπο περισσότερο ή στο διαδίκτυο;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Και στα δύο. Γνωρίζετε την εμβέλεια που έχουν τα έντυπά μας και κυρίως ο ιστότοπός μας. Σας βεβαιώ ότι οι αναγνώστες μας είναι άνθρωποι προβληματισμένοι και άνθρωποι με επηρροή...

ΜΠΑΡΡΕΤ

Αυτοί με ενδιαferουν. Θέλω ενεργούς αναγνώστες και ακροατές...

ΦΙΛΛΙΠΣ

Τέτοιοι ακριβώς είναι οι δικοί μας.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Αλήθεια, πώς ξερετε ποιοί είναι αυτοί;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Α., έχουμε πολλούς τρόπους. Τα σχόλια των αναγνωστών π.χ. Η γλώσσα, το ύφος, η ποιότητα των σχολίων, φανερώνει τον αναγνώστη καλύτερα και από υπογραφή. Και ο αριθμός τους, αντανakλά τον αντίκτυπο! Ακόμα και στα έντυπά μας παίρνουμε γράμματα, αλλά το διαδίκτυο είναι άλλη κατηγορία! Αλλωστε κάθε τόσο κάνουμε τις έρευνές μας...

Επιτρέψτε μου να μὴν επεκταθῶ, γιατί φτάσαμε στα ὅρια του επαγγελματικῆς απορροῆς.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Ωραία λοιπόν... Φίλιπς —για να αρχίσουμε κάποτε— θα σου πῶ κάτι αυτονόητο γιὰ μας, ἀλλὰ ὄχι τόσο γιὰ τους μη-ιατρούς. Τον τελευταῖο λόγο γιὰ τα αἷτια κάθε θανάτου τον ἔχουμε οἱ ιατροδικαστές. Εμεῖς εἴμαστε οἱ καλύτεροὶ φίλοι ὁποῖου δε φοβάται τὴν ἀλήθεια καὶ δε ἔχει λόγους νὰ τὴν κρύψει, ὁποῖος κι ἀν εἶναι αὐτός. Ὄταν γενικεύτηκαν οἱ νεκροτομές... Τότε μόνο φάνηκαν οἱ μεγάλες διαφορές στα αἷτια του θανάτου που εἶχε πεί ο κλινικὸς γιατρός καὶ σ'αυτὴ που ἔβρισκε ο ἀνατόμος. Νὰ μὴν τα πολυλογῶ αὐτὸ ἔσπρωξε τους κλινικοὺς νὰ βελτιωθοῦν γρήγορα, σε ὅλα πεδία. Στὴν εξέταση, στὸ εργαστήριο, στὶς δοκιμασίες... Καὶ φυσικὰ ἔκανε καὶ τὴν θεραπεία πὸ εὐστοχη. Ἡ ἱατρικὴ μέσα σε λίγα χρόνια ἐκτινάχθηκε στα ὑψη. Ἀλλάξε ριζικὰ. Ἐγινε θετικὴ ἐπιστῆμη. Ἀν σου ἀρέσουν τα ευφυολογήματα μιλάμε γιὰ «γνώση ἀπ'τα πτώματα βγαλμένη».

ΦΙΛΛΙΠΣ

Μου φαίνεται πως δώσατε τὸν τίτλο στὸ ἀρθρο μου.
Ὁμως, καὶ τώρα γίνονται λάθη.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Λάθη γίνονται καὶ θα γίνονται πάντα. Ἀλλὰ ὅποτε στενεύουν οἱ ορίζοντες του γιατροῦ τα λάθη καὶ πολλὰ εἶναι καὶ ἔρχονται με κανονικότητα.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Τι ἐννοεῖτε με τους στενοὺς ορίζοντες;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Μα... παρεμβάσεις καὶ ἀνεπάρκειες ἀγαπητέ. Πολιτικοὶ παράγοντες,

πίεση χρόνου, φόρτος εργασίας —όπως εν μέρει στην πρόσφατη επιδημία, αλλά και καθαρή άγνοια, ή αμέλεια του γιατρού. Αυτα είναι τα συνήθη αιτια. Ομως... καμμιά φορά γίνονται λάθη κι από παιχνίδια της τύχης πολύ πέρα από τα όρια του ελέγχου μας.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Αυτό δεν το κατάλαβα. Τα προηγούμενα γιά αμέλειες και φόρτο τά'πιασα. Αυτό το τελευταίο όχι. Τι εννοείτε με τα «παιχνίδια της τύχης»; Ποιά είναι αυτά

ΜΠΑΡΡΕΤ

Πάλι από στενούς ορίζοντες έρχονται. Αλλά αυτή τη φορά από κοινωνικά και ιστορικά αίτια που δεν ελέγχουμε. Τελευταία σκόνταψα πάνω σε μιά τέτοια περίπτωση λάθους που κατέληξε στην περιγραφή μιάς φανταστικής ασθένειας, εντελώς ανύπαρκτης, και σε θεραπείες όχι μόνο άχρηστες, αλλά και εν πολλοίς καταστροφικές.!

ΦΙΛΛΙΠΣ

Τώρα μου κινήσατε μεγάλη περιέργεια...! Ουτε κάν μπορώ να φανταστώ γιατί πράγμα μιλάτε.! Ομως.... Εγώ είμαι εδώ γιά να μιλήσουμε γιά το σύγχρονο κλάδο σας. Ας μείνουμε στα τωρινά ιατρικά λάθη και τις αιτίες τους και τα άλλα να τα αφήσουμε στην ιστορία... Ας πούμε, πώς θα σχολιάζατε τα δέκα περιστατικά θανάτου από το ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΘΩΡΑΚΟΣ, όπου η διάγνωσή σας ανέτρεψε την αιτία θανάτου που ανέφεραν οι γιατροί του νοσοκομείου;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Το νοσοκομείο αυτό είναι βαρεια υποστελεχωμένο γιά το ρόλο που του ανατέθηκε. Άλλους τόσους γιατρούς έπρεπε να έχει, κι αυτό έχει πολλές φορές τονιστεί. Υστερα οι θάνατοι που αναφέρατε ήρθαν πολύ γρήγορα μετά την εισαγωγή και οι γιατροί δέν πρόλαβαν να σχηματίσουν εικόνα.

Γι'αυτό οι ίδιοι ζήτησαν τις νεκροτομές. Η διάγνωσή τους ήταν προσωρινή. Οχι τελική.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Τους καλύψατε εντελώς Κε Καθηγητά... Και μ'αυτό με φέρνετε στο κύριο θέμα μου. Την κάλυψη των λαθών από συναδελφική αλληλεγγύη. Μη μου πείτε ότι δε συμβαίνει και αυτό;!

ΜΠΑΡΡΕΤ

Εδώ Φίλλιπς θα είμαι κάθετος. Οχι στην ιατροδικαστική.! Λάθη, παραλείψεις και συγκαλύψεις σε μας είναι ασυγχώρητα. Και ποινικά κολάσιμα.!

ΦΙΛΛΙΠΣ

Μα... μιλάω γενικότερα... Να το ρωτήσω αλλιώς. Εχουν γίνει ιατρικά λάθη γενικά, στη διάρκεια της πανδημίας; Ποιά είναι η εμπειρία σας;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Οπως είπα λάθη γίνονται και θα γίνονται πάντα. Κάθε σύστημα όταν υπερφορτώνεται λαθεύει. Εσείς σαν δημοσιογράφος π.χ. όσο πιέξεστε να γράψετε κάτι (χρονικά ή αλλιώς), τόσο περισσότερα λάθη θα κάνετε, τυπογραφικά και άλλα. Το σύστημα υγείας υπερφορτώνεται σε κάθε επιδημία. Φανταστείτε όμως τι γίνεται όταν συνυπάρχουν πολλές επιδημίες μαζί...

ΦΙΛΛΙΠΣ

Γίνεται αυτό;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Είναι ακριβώς το θέμα με το ιστορικό λάθος που θά'θελα να αναφερθώ. Ισως δεν ξέρεις Φίλλιπς ότι ασχολούμαι και με την ιστορία της ιατρικής. Πρόκειται για μιά λάθος παρατήρηση που ξεκίνησε από τις ανατομές του

19ου αιώνα και κατέληξε να αναγνωριστεί 100 χρόνια μετά. Με ανυπολόγιστο αριθμό θυμάτων. Θα ήθελες να το μάθεις;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Κε καθηγητά εδω βρίσκομαι κυνηγώντας τα ιατρικά λάθη απόπου κι αν προέρχονται. Αλλά διπλές ή πολλαπλές επιδημίες;! Λάθη που διαρκούν έναν αιώνα;! Ανυπολόγιστα θύματα;! Τι να σας πώ;... Με βρίσκετε τελείως ανυποψίαστο.! Είπατε *ιστορικοί λόγοι*.; Ποιοί είναι αυτοί;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Ξέρεις... ο Λονγφέλλου λέει για μας,
*«...όταν η φύση μας παίρνει απ' το χέρι
 ...σαν παιδί που...
 αφήνει πίσω τα σπασμένα του παιχνίδια,
 κοιτάζοντάς τα καθώς φεύγει
 με υποσχέσεις για άλλα πιο καλά...»*

Μιλάει για όλους εμάς που δύσκολα αφήνουμε τις παλιές θεωρίες, όσο διάτρητες κι αν γίνονται με τον καιρό και με τα νέα δεδομένα.
(ακούγεται να μεγαλώνει οχλοβοή από το κοντινό αμφιθέατρο που γεμίζει).

Αλλά αυτό ευχαρίστως θα σου το αναλύσω αν έχεις την υπομονή να περιμένεις μέχρι να τελειώσω το μάθημα που έχω να κάνω. Υπόσχομαι ότι θα είσαι ο πρώτος που θα το μάθει. Θα περιμένεις;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Δεν είμαι γιά να φύγω τώρα...! Θα σας περιμένω οπωσδήποτε..!

Ο καθηγητής βγαίνει ενώ ο Φίλλιπς κλείνει την εγγραφή κι αρχίζει να γράφει στο τάμπλετ.

—Τέλος 1ης σκηνής—

ΣΚΗΝΗ 2η

19ος Αιώνας. Λονδίνο. Ρούθ και Τζεϊμς συναντιώνται σε πάρκο. Αγκαλιάζονται, φιλιώνται και κάθονται σε παγκάκι. Η Ρούθ βήχει κάθε τόσο. Ακούγονται κάθε λίγο άμαξες, κουδούνια και τριποδισμός αλόγων. Στο βάθος μπορεί να περνούν ζευγάρια με ρούχα εποχής για να δώσουν το στίγμα του αιώνα (βίντεο;).

ΤΖΕΪΜΣ

Αγάπη μου τα κατάφερες; Ξέφυγες;

ΡΟΥΘ

Γιά λίγο μόνο. Και είμαι στο δρόμο για το φαρμακείο. Εχω και αγωνία για τα φάρμακα.

ΤΖΕΪΜΣ

Τι κάνεις; Πώς είσαι; Σήμερα είσαι χλωμή σαν το κερδί.

ΡΟΥΘ

Κουρασμένη είμαι. Τρέχω για όλους. Η μάνα μου και τα δυό μικρά ψήνονται στον πυρετό. Ο μεγαλύτερος, ο Μπίλ είναι όλη μέρα στο δρόμο για δουλειές του ποδαριού.

ΤΖΕΪΜΣ

Κι εσύ είσαι πολύ ζεστή...

ΡΟΥΘ

Καλά είμαι. Όταν είμαι έτσι νοιώθω πió δυνατή. (Βήχει).

ΤΖΕΪΜΣ

Τι φάρμακα θα πάρεις; Φωνάξατε γιατρό;

ΡΟΥΘ

Τι λές αγάπη μου;.! Με τι λεφτά; Ένας φοιτητής έρχεται και μας βλέπει όλους. Αυτός έγραψε τα φάρμακα για τα παιδιά και τη μάνα. Και δεν είμαι σίγουρη πως θα μου τα δώσουν. Δεν έχει πάρει το πτυχίο του κι ο φαρμακοποιός μπορεί να το καταλάβει.

ΤΖΕΪΜΣ

Θάρθω κι εγώ μαζί. Για περισσότερη πίεση.

ΡΟΥΘ

Ελα. Αλλά δε θα περάσει. Αν το καταλάβει θά' ναι ανένδοτος. Ένας που πήγα χθες, δε γνώρισε την υπογραφή και μ' έδιωξε. Σήμερα θα δοκιμάσω αλλού.

ΤΖΕΪΜΣ

Είδε κι εσένα ο... φοιτητής;

ΡΟΥΘ

Για μένα ηρθε. Περνούσε έξω απ'το σπίτι όταν σκούπιζα την αυλή. Μου συστήθηκε, μου είπε ότι με άκουσε να βήχω και μου ζήτησε αν θέλω να με εξετάσει. Όταν τελείωσε, δεν ξέρω γιατί, αλλά είχε χλωμάσει. Μετά είδε τη μάνα μου και τα δύο μικρά σε κακό χάλι και εξέτασε κι αυτούς.

ΤΖΕΪΜΣ

Τι είπε για σένα; Σου έδωσε φάρμακο;

ΡΟΥΘ

Όχι. Κάπως σα *φθίση* είπε πως έχω. Μετά με ρώτησε αν έχω συγγενείς στην εξοχή. Του είπα όχι και τότε μου είπε να ξεκουράζομαι πολύ και να κοιμάμαι μακριά από τους άλλους, όσο μπορώ. Με ρώτησε αν έχουμε άλλο δωμάτιο κι όταν του είπα *όχι*, κούνησε το κεφάλι και έφυγε. Είπε πως θα ξανάρθει.

ΤΖΕΪΜΣ

Γδύθηκες για την εξέταση;

ΡΟΥΘ

Λίγο. Οσο χρειαζόταν.

ΤΖΕΪΜΣ

Σε... ψαχούλεψε;

ΡΟΥΘ

Τζέϊμς αγάπη μου το γιατρό ζηλεύεις;!... Δεν έχω εγώ άλλον άντρα από σένα στην καρδιά μου... Το ξέρεις...

ΤΖΕΪΜΣ

Τέλος πάντων... Καλά θα κάνει να προσέχει αυτός ο ... γιατρός, πως τον λένε;

ΡΟΥΘ

Μπάρναμπυ. Μπάρναμπυ... Γουίλλιαμ μου φαίνεται... *(κοιτάζει και του δείχνει τη συνταγή)* Την υπογραφή του την έχει κάνει νομίζω επίτηδες δυσανάγνωστη.

Μικρή σιωπή.

ΤΖΕΪΜΣ

Ο πατέρα σου; Είναι ακόμα στη φυλακή;

ΡΟΥΘ

Μα δεν έκλεισε ούτε χρόνο. Άλλους που τους πιάσανε στην ίδια διαδήλωση με μπαστούνια, έφαγαν ισόβια. Ακόμα και οι κουτσοί.

ΤΖΕΪΜΣ

Ηθελα κι εγώ να πάω σ'αυτή τη διαδήλωση, αλλά με συγκράτησαν οι

φίλοι απ'την ομάδα.

ΡΟΥΘ

Ο Τζο κι ο Τζάκ;

ΤΖΕΪΜΣ

Αυτοί, ποιοί άλλοι; Και ευτυχώς δηλαδή που δεν πήγα, γιατί έμαθα πως έγιναν πολλές συλλήψεις. Γέμισαν οι φυλακές. Αλλά, τι τα θές... Το γκουβέρνο έχει τον τρόπο να τις αδειάζει. Με την πρώτη ευκαιρία θα τους στείλουν στα καράβια. Χίλια καράβια είναι αυτά.! Πώς θα κουνηθούνε; Κι ο πατέρας σου... Εκεί τον βλέπω να καταλήγει.

ΡΟΥΘ

Αλλοίμονό μας... Ο Μπιλ ο αδερφός μου ο μεγάλος, δεν είναι ούτε δεκάξι και να έχει να ταΐσει ολόκληρη οικογένεια.; Τίποτα..! Μόλις καλυτερέψει η μάνα μου θα βοηθήσω κι εγώ. Θα ψάξω να μπω υπηρέτρια κάπου.

ΤΖΕΪΜΣ

Αρκεί να μην είναι σ' αυτόν το ... Γουίλιαμ.! Αλλά τί λέω... Εσύ γλυκιά μου δε θα αντέξεις. Είναι σκληρή η δουλειά της υπηρέτριας. Δε θά' χεις δυό-τρεις μόνο να περιποιηθείς κι ένα δωμάτιο να συγυρίσεις. Τα σπίτια των πλουσίων είναι μεγάλα. Πολυώροφα. Πώς θα αντέξεις; Και με την αρρώστια σου —φθίση την είπε;— τι θα γίνει; Πώς θα καλυτερέψεις; Δουλεύοντας; Δε σου είπε να ξεκουράζεσαι ο ... γιατρός;

ΡΟΥΘ

Δεν τα βγάζουμε αλλιώς πέρα...

ΤΖΕΪΜΣ

Ασε να δούμε... Μήπως φτιάξω τελικά αυτό το κομπόδεμα που παλεύω... Να μπορέσουμε να παντρευτούμε επι τέλους. Λίγες δουλειές

ακόμα με την παρέα και θα είμαι έτοιμος. Τι λές Ρουθ; Δε θα είναι ωραία να μπορούμε να είμαστε πάντα μαζί;

ΡΟΥΘ

Τζέϊμς αγάπη μου, το ξέρεις ότι αυτό είναι το όνειρό μου... (σκύβει)

ΤΖΕΪΜΣ

Τότε τι; Γιατί διστάζεις;

ΡΟΥΘ

Δε διστάζω καλέ μου... Φοβάμαι. Τις προάλλες που πέρασες έξω από το σπίτι, άκουσα τη γειτόνισσα (μιά φαρμακομύτα, Παναγία μου...!) να λέει «*Νά τος ο ένας απ' τη συμμορία των τριών Τ*». Και έφτυνε στον κόρφο της. Γιατί έφτυνε Τζέϊμς; Και γιατί σας λέει συμμορία;

ΤΖΕΪΜΣ

Μην ακούς την κάθε φαρμακόγλωσσα καλή μου. Τα παιδιά είναι καλά και η δουλειά που κάνουμε δε βλάπτει κανένα. Τον πιο πολύ καιρό φρουρούμε τάφους. Ξέρεις, άμα πεθάνει κανένας πλούσιος, του φυλάμε το σώμα λίγο καιρό για να μην το κλέψουν.

ΡΟΥΘ

Να κλέψουνε το πτώμα; Θεέ μου..! Τι να το κάνουν;

ΤΖΕΪΜΣ

Α, δεν ξέρεις; Τα ζητάνε οι φοιτητές για ανατομία και όχι μόνο αυτοί. Η ανατομία είναι στη μόδα και τα πτώματα σήμερα είναι πολύ περιζήτητα. Το καλύτερο εμπόρευμα.

ΡΟΥΘ

Τι είναι η ανατομία;

ΤΖΕΪΜΣ

Που... ανοίγουνε τα σώματα για να τα μελετήσουνε... Οι φοιτητές της ιατρικής είναι οι καλύτεροι πελάτες.

ΡΟΥΘ

Και γιατί σας λένε συμμορία; Αυτό που κάνεις είναι μιά απλή δουλειά.

ΤΖΕΪΜΣ

Ε, να.! Μερικές φορές χάνεται κανένα πτώμα εκεί κοντά που φρουρούμε και μερικοί μουρμουρίζουνε ότι εμείς τα ξεθάβουμε. Ανοιχτά όμως δεν τολμάει κανείς να μιλήσει. Ούτε να μας κατηγορήσει..... Αλλά φοβάμαι ότι κι αυτό τώρα θα σταματήσει.

ΡΟΥΘ

Δηλαδή; Πώς;

ΤΖΕΪΜΣ

Να... Θυμάσαι τις διαδηλώσεις πριν λίγο καιρό; Τότες που ξαναβγήκε στο δρόμο όλο το πεινασμένο Λονδίνο; Ε, τώρα κατεβάζουν ένα νόμο που λέει ότι όποιος είναι φτωχός, όταν πεθαίνει θα πηγαίνει κατ' ευθείαν στο νεκροτομείο.

ΡΟΥΘ

Θεέ μου..! Τι σκληρό..! Ετσι απλά, *όποιος είναι φτωχός*;!

ΤΖΕΪΜΣ

Δεν τό' πανε έτσι. Είπαν ότι όποιος δεν έχει να πληρώσει το νοσοκομείο, την κηδεία ή τον τάφο, θα πληρώνει με το σώμα του. Θα πηγαίνει στο ανατομείο.

ΡΟΥΘ

Πως τους πάει η καρδιά; Τι άνθρωποι είναι αυτοί;

ΤΖΕΪΜΣ

Τι να σου πω... Μάλλον εκδίκηση για τον ξεσηκωμό...

ΡΟΥΘ

Θεέ μου... Εκεί θα καταλήξουμε όλοι...

ΤΖΕΪΜΣ

Όχι εμείς αγάπη μου..! Δε θ' αφήσω ποτέ να γίνει αυτό για μας!

(μικρή σιωπή)

ΤΖΕΪΜΣ *(μουρμουρίζει)*

Αλλά τώρα.... αντί εμπόριο πωμάτων... Ελα. Πάμε στο φαρμακείο.

(βγαίνουν)

—Τέλος 2ης σκηνής—

ΣΚΗΝΗ 3η

Έξω από το φτωχικό της Ρουθ ο Τζέιμς πλησιάζει με προφυλάξεις την εξώπορτα, αφήνει ένα δέμα και φεύγει τρέχοντας. Κρύβεται δίπλα και περιμένει. Σε λίγο ο Γουίλλιαμ βγαίνει από το σπίτι. (μικρή παντομίμα όταν παρακάμπτει το δέμα)

ΤΖΕΪΜΣ

(βγαίνει μπροστά στο Γουίλλιαμ) Με συχωρήτε... Είστε ο γιατρός... Ο φοιτητής που βλέπει αυτή την οικογένεια;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ποιός είσαι εσύ;

ΤΖΕΪΜΣ

Είμαι φίλος της... οικογένειας. *(δείχνει το σπίτι)*

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Και γιατί κρυβόσουν;

ΤΖΕΪΜΣ

Ε;... Να... Κοιτάξτε... Ε, λοιπόν θα είμαι ειλικρινής μαζί σας. Εγώ την αγαπάω την κοπέλα εκεί μέσα, τη Ρουθ, αλλά... η μάνα της δε μ' έχει πάρει με καλό μάτι. Γι' αυτό τη βλέπω κρυφά.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Πώς λέγεσαι;

ΤΖΕΪΜΣ

Τζέιμς. Τζέιμς Ντράιερ.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Πές μου Ντράιερ, γνωρίζει η κοπέλλα τα αισθήματά σου;

ΤΖΕΪΜΣ

Και βέβαια τα γνωρίζει!... Αφού σχεδιάζουμε να παντρευτούμε.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Α, έτσι... Συγχαρητήρια λοιπόν. *(κάνει να φύγει)*

ΤΖΕΪΜΣ

Σας παρακαλώ, μη φεύγετε. Σάς είδα να μπαίνετε και σας περίμενα. Ήθελα να σας γνωρίσω, αλλά ήθελα να μάθω και για τη Ρουθ. Έχω μέρες να τη δω και ανησυχώ. Δεν ήρθε στα ραντεβού μας... Και στο σπίτι δεν τολμάω να μπω. Πέστε μου σας παρακαλώ, είναι καλά; Πώς είναι;

(Ο Γουίλλιαμ τον ζυγίζει... Τον βλέπει βαθιά ανήσυχο)

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Εσύ άφησες το δέμα στην πόρτα;

ΤΖΕΪΜΣ

Ε... Τους άφησα λίγο φαγητό.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Οι πληροφορίες που ζητάς είναι εμπιστευτικές, αλλά... έστω. Η χειρονομία σου *(δείχνει το κατώφλι της πόρτας)* δείχνει γνήσιο ενδιαφέρον και αυτό τα αλλάζει όλα. Θα ξέρεις ότι οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν άλλο προστάτη, παρά ένα ανήλικο παιδί. Και είναι όλοι με σοβαρά προβλήματα υγείας.

ΤΖΕΪΜΣ

Πέστε μου λοιπόν. Πώς είναι η Ρουθ;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Δυστυχώς Ντράιερ δεν είναι καλά. Η κοπέλα έχει πολύ προχωρημένη

ασθένεια. Έχει φθίση και... δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος για την έκβαση.

ΤΖΕΪΜΣ

Δηλαδή; Τι θα πεί αυτό;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Άκουσέ με. Αφού ενδιαφέρεσαι γι' αυτή, έχεις κανένα τρόπο να την πάρεις μακριά; Σε καμιά εξοχή; Να ζήσει ξεκούραστα και υγιεινά λίγο καιρό; Και να τρέφεται καλά; Αυτό χρειάζεται τώρα. Έτσι ίσως καλυτερέψει. Αλλοιώς... είμαι πολύ απαισιόδοξος... Δε βλέπω να τα καταφέρνει. Ίσως και να είναι ήδη αργά...

ΤΖΕΪΜΣ

Δηλαδή μπορεί να... να πεθάνει;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ναί. Λυπάμαι αλλά έτσι είναι... Κάνε ότι μπορείς γι' αυτούς. Αν δε μπορείς όσα σου είπα, συνέχισε να βοηθάς με λίγο φαγητό. Το ξέρεις ότι πεινάνε όλοι εκεί μέσα.

Ο Τζέιμς στρέφει και φεύγει κρύβοντας τα δάκρυά του.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(μονολογεί) Να σε ζηλέψω ή να σε λυπηθώ δύστυχε άνδρα; Έτυχες την αγάπη μιας τέτοιας ομορφιάς για να τη χάσεις τόσο σύντομα... Μετά το φως τέτοιων ματιών, πόσο σκοτάδι μπορείς να αντέξεις;! Αλλά τί λέω..; Οικτίρω εσένα αντί για μένα.! Εσύ πρόλαβες, δροσίστηκες για λίγο στην αύρα της. Εγώ τραβήχτηκα σ' αυτή σαν τη μέλισσα στο άνθος για να το δω μόνο να μαραίνεται... Να πεθαίνει. Ούτε μέλι εδώ ούτε χαρά. Πόνος μόνο και σπαραγμός μέχρι το αδήριτο τέλος. Κι εγώ θεατής ανήμπορος. Ρουθ αγαπημένη, Ρουθ γλυκιά, Ρουθ αέρινη, σαν τρυφερό λουλούδι της

πιο μαγιάτικης μέρας, που ανθίζει μόνο στη Σελήνη... Σε ζήλεψαν άραγε
οι θεοί ή εσύ αρνήθηκες ν' αγγίξεις την ασχήμια αυτού του κόσμου;
Αλλοίμονο... Δυστυχείς όσοι δε σε γνώρισαν... Κι όσοι σε γνώρισαν
ακόμη πιο δυστυχείς...

—Τέλος 3ης σκηνης—

ΣΚΗΝΗ 4η

*Οι τρεις φρουροί μπροστά στον τάφο-μανσωλείο που φυλάνε.
Προχωρημένη νύχτα. Μιά μπουκάλα με ποτό κυκλοφορεί από χέρι σε χέρι. Ο Τζών είναι συνομιληκος του Τζέιμς. Ο Τζάκ, λίγο μεγαλύτερός τους, έχει το «κουμάντο».*

ΤΖΩΝ

Τζακ, ποιόν φυλάμε τώρα εκεί μέσα; (δείχνει το μανσωλείο).

ΤΖΑΚ

Ενας μεγαλέμπορος πλούσιος είναι. Πέθανε χτές. Θά μας δώσει δουλειά για κανα-δυό εβδομάδες. Μπορεί και περισσότερο αν αργήσει να μυρίσει —έξω απ'το χώμα αργούνε καμμιά φορά. Μπορεί και μήνα.

ΤΖΩΝ

Και πως θα το καταλάβουμε; Εγώ σας το ξαναλέω. Φέρετρο δεν ανοίγω!

ΤΖΑΚ

Εννοια σου, δε θα χρειαστεί. Θα το καταλάβουμε απ'τη μυρωδιά. Οσο περισσότερες μέρες αντέξουμε, τόσο περισσότερα λεφτά θα πάρουμε.

ΤΖΩΝ

Ε, ρε δουλειά να σου πετύχει... Κι όλα αυτά για να μην κλέψουνε το πώμα και το πουλήσουνε. Είναι όμως και να γελάς.! Βάλανε τους λύκους να φυλάνε το πρόβατο.!

ΤΖΑΚ

Ναι αλλά αυτό το πρόβατο δε μπορούμε να το αγγίξουμε. Γιά μας και γιά πούλημα είναι μόνο τα φτωχάδια. Μισό μέτρο χώμα και... *άγιος ο θεός.*

ΤΖΩΝ

Τι λές Τζάκ; Ξεκινάμε;

ΤΖΑΚ

Όχι ακόμα. Έχει φεγγάρι. Και πριν λίγο οι φύλακες πέρασαν προς τα Ανατολικά, στη μεριά των φτωχών. Περίμενε.

ΤΖΩΝ

Ναι αλλά μετά δε θα βλέπουμε. Αλλά, θα μου πείς δε θα μας βλέπουνε κι αυτοί... Α.., Θυμάμαι, κάτι είπες και για το φάσφορο.

ΤΖΑΚ

Φώσφορο... Ασε.., είχες μεθύσει όταν τά'λεγα.! Αντε λοιπόν να τα ξαναπώ για να τα πιάσετε αυτή τη φορά. Πώς βρίσκουμε είπα, τους τάφους που μας ενδιαφέρουν; Πρώτον, απ' το χώμα που προεξέχει. Αυτό θα πεί ότι ο μακαρίτης είναι φρέσκος. Όταν σαπίσει, το χώμα κάθεται. Αλλωστε τα φτωχάδια τα φυτεύουνε πολύ ρηγά. Δεύτερο. Γιατί δε θέλουμε φεγγάρι;

ΤΖΩΝ

Γιά να μη μας δούν οι φύλακες και ζητάνε μερίδιο.

ΤΖΑΚ

Σωστό. Αλλά και για το φωσφορισμό. Δεν ξέρουμε πάντα πότε θάψανε τον κάθε... λεγάμενο. Χωρίς φεγγάρι λοιπόν, στο βαθύ σκοτάδι, ο παλιός ο τάφος φωσφορίζει πριν κατακάτσει. Αν δείς φωσφορισμό, μην κοπιάζεις. Φύγε. Το εμπόρευμα είναι άχρηστο. Δεν το θέλει κανείς... Εξαρτάται όμως κι απ'την εποχή. Το καλοκαίρι γίνονται όλα πιο γρήγορα. Πρέπει νά'σαι πολύ σβέλτος... Αλλιώς θα σου μείνει ο μακαρίτης απούλητος και δε θα ξέρεις τι να τον κάνεις...

ΤΖΩΝ

Γι'αυτό βρωμάνε έτσι οι χωματερές... Είσαι όμως σαϊνι ρε Τζάκ.! Την ξέρεις τη δουλειά απ'έξω... Ευτυχώς που σε βρήκαμε!

ΤΖΑΚ

Εσείς με βρήκατε βρε στραβάδια;.! Εγώ σας βρηκα... Εσένα δε σε γλύτωσα απ' τους φύλακες; Θα σε τσακίζανε στο ξύλο για κείνο το ασημένιο μανουάλι που άρπαξες. Και μετά φυλακή. Νομίζεις θα γλύτωνες αν δεν τους υποσχόμουν ότι θα σε αναλάβω εγώ; Και τους λάδωσα κι από πάνω...

ΤΖΩΝ

Τι να κάνω ρε Τζάκ; Ηθελα να στείλω κάτι στον πατέρα μου. Να δει πως πρόκοψα στην πόλη. Ακόμα με γκρινιάζει να γυρίσω στα χωράφια. Κάθε που έρχεται κάποιος απ'το χωριό, τον στέλνει να μου πεί πως δεν αντέχει άλλο την κούραση, τη μοναξιά, τα γηρατειά...

ΤΖΑΚ

Ο αδερφός σου είναι ακόμα φυλακή;

ΤΖΩΝ

Πάει αυτός... Τον στείλανε στα καράβια. Θα κάνουμε χρόνια να τον ξαναδούμε.

ΤΖΑΚ

Εκεί είναι και τ'αδέρφια μου. Επικίνδυνα, αλλά απ'τη φυλακή καλύτερα. Κι όσο είσαι ζωντανός, φαϊ και ύπνος και καθαρός αέρας εξασφαλισμένα.

ΤΖΩΝ

Μη μου μιλάς για θάλασσα..! Θέλω στέρεη γή κάτω απ'τα πόδια μου. Μιά φορά πήγα με κάποιους σ'ένα νεκροταφείο πλάϊ στο ποτάμι. Για τη...

δουλειά, ξέρεις... Αλλά με βάρκα, μέσα απ'το ποτάμι. Ε, δεν το άντεξα...
Αν μού'χε δώσει γάλα η μάνα μου θα τό'χα βγάλει κι αυτό...

ΤΖΑΚ

Εχεις καιρό στη δουλειά λοιπόν.!

ΤΖΩΝ

Πριν από μας, πήγαινα με άλλους, και μ'αυτούς συχνά ρωτάγαμε τους φύλακες για τα φρέσκα πτώματα. Κι αυτοί οι αφιλότιμοι μας πέρνανε τα μισά. Ξέρανε και τις ταρίφες και όλα οι αθεόφοβοι. Δε λέω... δεν είχες να προσέχεις όπως τώρα, αλλά μας ξεξουμίζανε αδερφέ. Ολη νύχτα σκάψιμο και κουβάλημα για πενταροδεκάρες. Ήταν ανάγκη να υπάρχουνε φύλακες, γαμώ το;

ΤΖΑΚ

Και βέβαια είναι ανάγκη. Και περισσότερο τους χρειαζόμαστε εμείς.!

ΤΖΩΝ

Τζακ θα με τρελλάνεις.; Εγω νόμιζα ότι παίζουμε το κρυφτό μαζί τους...!

ΤΖΑΚ

Αν δεν υπήρχαν οι φύλακες ρε βλάκα, οι φοιτητές και οι άλλοι πελάτες, θα παίρνανε μόνοι τους τα πτώματα. Εμάς θα είχαν ανάγκη.!.;

ΤΖΩΝ

Α, ρε Τζακ...! Πουλιά στον αέρα πιάνεις..!

ΤΖΑΚ

Αμα με προσέχετε θα σας μάθω πολλά. Αλλά... δεν μας έρχονται καλές μέρες...

ΤΖΩΝ

Γιατί;

ΤΖΑΚ

Ο νόμος που κατεβάσανε. Οι φτωχοί να πηγαίνουν κατ'ευθείαν στο νεκροτομείο. Και η δουλειά θα κοπεί και οι τιμές θα πέσουνε.

ΤΖΩΝ

Τι λές ρε..! Αυτό είναι συφορά..! *(Προσέχει το Τζέιμς που σ'όλη την κουβέντα έπνε σιωπηλός)*. Ε..! Τι κάνεις εσύ εκεί;! Είμαστε κι εμείς εδώ. *(του αρπάζει τη μπουκάλα πριν προλάβει μιά τελευταία γουλιά)*. Τι έπαθε αυτός και πίνει έτσι; Τι έχεις ρε; Γιατί δεν μιλάς απόψε;

ΤΖΕΪΜΣ

Τίποτα.

ΤΖΩΝ

Βουλιάξαν τα καράβια σου; Πώς είσαι έτσι;

ΤΖΑΚ

Αστον. Απο χτές δε μιλιέται. Κουβέντα δε μπορώ να του πάρω.

ΤΖΩΝ

Τι έπαθες ρε; Μήπως σ'άφησε η κοπέλλα;

ΤΖΕΪΜΣ

(μουρμουρίζει με λυγμό) Μακάρι... *(παίρνει τη μπουκάλα απ'το Τζακ. Πίνει κι άλλο)*

ΤΖΩΝ

Ε..., σιγά με τη ρακή. Εχουμε όλη τη νύχτα να βγάλουμε..!

ΤΖΑΚ

Μακάρι είπες; Τι έγινε ρε σύ; Τι θές να πείς;

ΤΖΕΪΜΣ

Αφήστε με καλύτερα.

ΤΖΩΝ

Καλά. Αλλά μην πεις όλη τη ρακή.

ΤΖΑΚ

Τι έγινε; Μήπως έπαθε τίποτα η κοπέλλα.

ΤΖΕΪΜΣ

(Ξεσπάει και βουρκώνει) Έχω μέρες να τη δώ... Και είναι βαρεια άρρωστη.

ΤΖΑΚ

Απο τι;

ΤΖΕΪΜΣ

Φθίση λένε...

ΤΖΩΝ

Ωχ... Φτώχεια και φθίση, δάγκωσες φύση...

ΤΖΑΚ

Σκάσε ρε. (Στο Τζέιμς). Ελα πές.

ΤΖΑΚ

Κοίτα... Εγω κι ο Τζών θα ξεκινήσουμε τώρα. Κοίτα να μη σε πάρει ο ύπνος...! Οι φύλακες καμιά φορά κάνουνε έφοδο. Αν έρθουνε κατά δώ, πές πως μας έπιασε διάρροια, το Τζων κι εμένα και πήγαμε παραδίπλα να ξαλαφρώσουμε.

ΤΖΩΝ

Γιατί να μην πεί ότι είναι μόνος του;

ΤΖΑΚ

Αφού μας ξέρουνε ρε βλάκα. Ξέρουνε ότι αυτός είναι μαζί μου.

ΤΖΩΝ

Είσαι και βεντέττα πανάθεμά σε..! Δεν μπορούμε να σε κρύψουμε...

ΤΖΑΚ

Ελα, σκάσε τώρα και πάμε. (στο Τζέιμς) Κι εσύ το νού σου!

Γίνεται για λίγο σκοτάδι. Όταν το ημίφως ξανάρχεται ο Τζέιμς κοιμάται καθιστός και οι άλλοι επιστρέφουν με ένα πτώμα τυλιγμένο σε σακκί.

ΤΖΩΝ

Ρε συ αυτός αποκοιμήθηκε. Ε..!, Εύπνα πεντάμορφη.! (τον σκουντάει)

ΤΖΕΪΜΣ

Τι έγινε; Γυρίσατε; Τελειώσαμε;

ΤΖΩΝ

Από τώρα...; Ετούτο ήταν εύκολο. Ούτε μισό μέτρο χώμα δεν είχε απάνω του. Αν δεν πηγαίναμε εμείς θα το ξεχώνανε τα σκυλιά...

ΤΖΑΚ

Θα πάμε για ένα-δυό ακόμα. Αλλά... αλλοίμονό σου αν σε ξαναβρώ κοιμισμένο..!

Φεύγουν. Ο Τζέιμς πηγαionoέρχεται. Σκοτάδι λίγα δευτερόλεπτα και ο Τζών ξαναγυρίζει με ένα πτώμα σε σακκί στην πλάτη.

ΤΖΩΝ

Ετούτο ήτανε πολύ ελαφρύ. Κατηγορία φτερού. Φεύγω πάλι. Κι εσύ... Το νού σου, έτσι;!

Φεύγει.

Ο Τζων απομακρύνεται και ο Τζέιμς κάθεται. Αμέσως γέρνει και ξανακοιμάται. Σηκώνεται το φάντασμα της Ρούθ.

ΡΟΥΘ

Κοιμήσου Τζέιμς. Κοιμήσου αγάπη μου. Καλύτερα να μη δείς πως με κατάντησε η αρρώστεια και ο θάνατος. Καλύτερα να με θυμάσαι ζωντανή. Οχι με τη χλωμάδα του θανάτου... Οχι με τα ρουφηγμένα μάγουλα... με τα κάτασπρα χείλη, τα σφαλιγμένα μάτια, με το δεμένο σαγόκι... Να με θυμάσαι όρθια και ζωντανή, με τα μάτια ορθάνοιχτα να σε κυτούν σαν τον ήλιο και το φεγγάρι τους μαζί...

Ο Τζέιμς σηκώνεται χωρίς να ξυπνήσει. Ή θα μπορούσε να ακούγεται η φωνή του ενώ τον βλέπουμε να κοιμάται.

ΤΖΕΪΜΣ

Ρούθ... τι κάνεις εδώ; Τι θέλεις εσύ νυχτιάτικα σ' αυτό το μέρος της θλίψης και του σπαραγμού..;

ΡΟΥΘ

Εδώ είναι η θέση μου καλέ μου. Εδώ ανήκω στο εξής, κάτω απ' το χώμα... Μαζί και με τη μάνα μου που θά'ρθει κι αυτή όπου νά'ναι.

ΤΖΕΪΜΣ

Τι λές αγάπη μου; Τι θέση έχεις εσύ με τους πεθαμένους; Ξέχασες τα σχέδιά μας;! Το γάμο μας, τη φυγή μας, τα όνειρά μας;

ΡΟΥΘ

Εδώ ανήκω τώρα Τζακ. Είμαι πιά κάτω απ' το χώμα. Η μάλλον ήμουν μέχρι πριν λίγο που με ξέθαψαν οι φίλοι σου και μ'έφεραν σε σένα. Ομως δε μπορώ να σ'αγκαλιάσω πιά. Δε μπορώ να σε φιλήσω, ούτε να σε

νοιώσω... Δώσε τους τις ευχαριστίες μου και πέσ'τους να με γυρίσουν πίσω στον τάφο. Δεν έχω θέση με τους ζωντανούς... Ομως εσύ μη με ξεχάσεις... Να θυμάσαι τις ώρες που περάσαμε μαζί. Ζήσε. Αγάπησε. Κι εγώ θα σε αγκαλιάζω με όλα τα χέρια που θα σε αγκαλιάσουν. Η στοργή και τα φιλιά μου θα είναι σε κάθε κορμί που θα σε αγγίξει... Κοιμήσου αγαπημένε, κι άσε κι εμένα να κοιμηθώ τον αιώνιο ύπνο... Αντίο...

Η φωνή σβήνει σιγά. Σκοτάδι.

Με το (ημι-)φως ο Τζέιμς σηκώνεται και τρέχει στο νέο σακκί. Το ανοίγει, βλέπει τη Ρούθ και ξεσπάει.

ΤΖΕΪΜΣ

Αααχ...! Θεέ μου, δεν ήταν όνειρο. Η Ρούθ μου πεθαμένη...! Κορίτσι μου, έφυγες στ'αλήθεια; Γιατί δύστυχο πλάσμα μου το έκανες αυτό.; Γιατί δε μ'άφησες να μοιραστώ μαζί σου τις μέρες... τις ώρες... Όλες τις λίγες ώρες που είχες σ'αυτό τον κόσμο;!

Της σκουπίζει το πρόσωπο από τα χρώματα.

Τι ήταν αυτό που μας βρήκε;... Μίλα μου φώς μου... Πές μου κάτι... Ζωντάνεψέ μου... Κάνε να γίνουνε όλα ένα όνειρο και να ξυπνήσουμε αγκαλιά...

Βλέπει τη μπουκάλια. Την αρπάζει. Πίνει άγρια...

Όσο για τους φίλους... Δε σ'έφεραν σε μένα γλυκειά μου... Γιά πούλημα σε έχουν. Γιά το σφαγείο... Αλλά φτάνει πιά! Ως εδώ!... Αυτό δε θα γίνει ποτέ! (Κυτάει το μανσωλείο). Δε μπόρεσα να κάνω τίποτε γιά σένα όσο ήσουν ζωντανή, αλλά δε θα αφήσω κανένα να σε πειράξει πεθαμένη...

Σηκώνει το σάκκο με την κοπέλλα και μπαίνει στο μανσωλείο. Σκοτάδι.

—Τέλος 4ης σκηνής—

—5η Σκηνή—

Ο Γουίλλιαμ εισβάλλει στο γραφείο του καθηγητή του της ανατομίας μαζί με το γραμματέα του καθηγητή.

ΤΖΕΪΚΟΜΠ

Συγνώμην Κε καθηγητά αλλά δε μπορώ να συγκρατήσω αυτόν τον κύριο φοιτητή. Λέει ότι είναι απόλυτη ανάγκη να σας δεί αμέσως.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Τι συμβαίνει νεαρέ; Ποιός είστε;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Μπάρναμπυ Κε καθηγητά. Γουίλλιαμ Μπάρναμπυ. Τέταρτο έτος.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Τι συμβαίνει λοιπόν Μπάρναμπυ; Προς τι αυτή η εισβολή και η έλλειψη σεβασμού;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Κε Καθηγητά ζητώ ειλικρινά συγνώμην για την αναστάτωση, αλλά... είμαι συγκλονισμένος.!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Τι συμβαίνει; Για ποιό λόγο;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Και πάλι συχωρήστε με αλλά στο σημερινό μάθημα, στο ανατομείο, έπαθα ένα βαρύ σόκ. Στο διπλανό τραπέζι αναγνώρισα... τον πατέρα μου.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Τι εννοείς; Που ήταν ο πατέρας σου;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Το πώμα του Κε Καθηγητά. Πάνω στο ανατομικό τραπέζι. Ανοιγμένο.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

*.....(τον κντάζει με απορία και υποψία ανάμεικτες, περιμένοντας
εξηγήσεις)*

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ο πατέρας μου έπαθε καρδιακή ανακοπή πριν λίγες ημέρες και —κατα τις οδηγίες του— τον βάλουμε στο «Σπίτι των Νεκρών» σε ανοικτό φέρετρο. Ξεκλείδωτο. Είχε ξέρετε, ένα τεράστιο φόβο με τη νεκροφάνεια και το απαίτησε αυτό.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ωστε έτσι..! Και πώς λοιπόν θα μπορούσε να βρεθεί εδώ;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Τι να σας πώ... Δεν είναι ξεκάθαρο. Εμείς τον βάλουμε σε ανοικτό φέρετρο και... φυσικά βάλουμε και φρουρούς για... το φόβο της κλοπής του σώματος. Καταλαβαίνετε λοιπόν το σόκ μου όταν αναγνώρισα το σώμα του μισανοιγμένο ήδη στο δεύτερο ανατομικό τραπέζι.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Εκείνος ο εύσωμος κύριος στο 2ο τραπέζι λές ότι είναι ο πατέρας σου.;!

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Μάλιστα Κε καθηγητά. Είναι αυτός...

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Το σώμα αυτό το παραλάβαμε από τους συνήθεις προμηθευτές. Ο πατέρας σου απότι μου λές ήταν απόλυτα προστατευμένος. Πώς γίνεται λοιπόν..;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Όλοι ξέρουμε γι'αυτούς τους προμηθευτές Κε καθηγητά. Στην περίπτωση του πατέρα μου οι φρουροί πρέπει νά'ταν συνένοχοι, αν όχι οι δράστες.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Τι να πώ... Θα σε ρωτήσω και πάλι Μπάρναμπυ αν είσαι βέβαιος πως πρόκειται για τον πατέρα σου...

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(εμφατικά) Απόλυτα... Δεν καταλαβαίνω Κε καθηγητά την ερώτησή σας! Σας εξήγησα ότι οι φρουροί του ήταν σπείρα. Τους έχει ήδη αναλάβει η αστυνομία...

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

(αλλάζει αμέσως) Αν είναι έτσι αγαπητέ μου, αυτό τα αλλάζει όλα! Δίνω τώρα εντολή *(απευθύνεται στο γραμματέα)* να σταματίσει αμέσως η ανατομία στο τραπέζι δύο και το σώμα να παραδοθεί στη φύλαξή σου.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(βαρεια) Σας ευχαριστώ. Υπόχρεος. Και πάλι συγνώμην για την ενόχληση... *(κάνει να φύγει)*.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ένα λεπτό Μπάρναμπυ. Μου είπες ότι ο πατέρας σου πέθανε από καρδιά.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Μάλιστα. Ο οικογενειακός γιατρός μας διέγνωσε καρδιακή ανακοπή.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ε, λοιπόν, ο τρόπος που το μάθαμε δεν είναι τυπικός, αλλά... η γνώση είναι γνώση.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Τι εννοείτε;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ο άνθρωπος στο τραπέζι δύο, δεν πέθανε από ανακοπή. Η ανατομία του αποκάλυψε άλλα αίτια θανάτου.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Πώς.;! Ποιά ήταν τα αίτια;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ο Θύμος αδέννας του ήταν τεράστιος. Το ίδιο και το ήπαρ, ενώ τα επινεφρίδιά του ήσαν ατροφικά. Αν είχε αγωνιώδη αναπνοή πριν το τέλος, είναι πολύ πιθανό ο τεράστιος αυτός Θύμος να προκάλεσε τη δύσπνοια και στο τέλος και το θάνατο.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Τι λέτε...;! Ωστε έτσι...

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ακριβώς έτσι αγαπητέ... Και ... μπορείς τώρα να παραλάβεις το σώμα του.

Ο Γουίλλιαμ βγαίνει.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

(στο γραμματέα) Ελπίζω να μην είδαμε πάλι μιά παράσταση Τζέικομπ. Οπως τότε...Θυμάσαι.;

ΤΖΕΙΚΟΜΠ

Λέτε για κείνο το φοιτητή πέρυσι, που ήρθε και κλαιγότανε ότι ένα

πώμα ήταν συγγενής του; Μας το πήρε για ιδιωτική ανατομία αν θυμάμαι καλά.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Ακριβώς. Πήγαινε λοιπόν στην αστυνομία και βρές τον επιθεωρητή Μπράουν. Ρώτησέ τον εκ μέρους μου, αν έχουν πράγματι συλληφθεί αυτοί οι φύλακες... Αν μας είπε και τούτος ψέμματα, θα τον αποβάλλω για πάντα από τη σχολή.

Ο γραμματέας με μια μικρή υπόκλιση, βγαίνει.

—Τέλος 5ης σκηνής—

—6η Σκηνή—

Κρατητήρια. Τζακ & Τζων στο ίδιο κελλί. Ο Τζέϊμς μόνος του σε αντικρουνό κελλί. Το πρόσωπό του έχει σημάδια από γροθιές.

ΤΖΩΝ

Επρεπε να μη σε σώσουν οι φύλακες κολόπαιδο..! Να μη σε πάρουν από δώ, να σε χορτάσω μπουνιά. Αλλά που θα μου πάς; Δέ θα σε ξαναπιάσω στα χέρια μου; Τότε δε θα σε γλυτωσει κανείς..!

ΤΖΑΚ

Σταμάτα ρε το βρισίδι. Βαρέθηκα. Του ρίξαμε της χρονιάς του... Δεν ησύχασες;

ΤΖΩΝ

Ρε Τζακ είσαι καλά; Δε βλέπεις που μας έφερε; Είναι κάγγελα αυτά ή δεν είναι; Είμαστε φυλακή ή δεν είμαστε; Είναι αυτός που μας έχωσε εδω μέσα ή δεν είναι;

Και θές να τον λυπηθώ... Οσο σκέφτομαι πού θά'μωνα τώρα αν δεν ήταν αυτός, μού'ρχεται να φάω τα κάγγελλα και να πάω να τον κάνω κομμάτια.

ΤΖΑΚ

Πού θά' σουνα ρε; Σε καμμιά ταβέρνα θα μπεκρόπινες με καμμιά πουτάνα παρέα και στο τέλος, απ'το μεθύσι, δε θα μπορούσες ούτε όρθιος να σταθείς...

ΤΖΩΝ

Γούστο μου και καπέλλο μου.... Και ... δε μου λές εσύ ρε πάνσοφε. Ξέρεις τι μας περιμένει τώρα χάρη στον... προστατευόμενό σου; Αν γλυτώσουμε την κρεμάλα, οι γαλέρες.! Η αν βρεθεί κανένας πονόψυχος

δικαστής, μπορεί ν'ακούσεις «20 χρόνια ειρκτή, ή Αυστραλία». Πώς θα σου φανεί αυτό τότε; Εγώ... μα την αλήθεια μου, θα προτιμήσω την ειρκτή.

ΤΖΑΚ

Ασε ρε... Οι κρεμάλες και τα βαρειά είναι για άλλους. Δεν έχεις ακούσει για τον Μπέρκ;

ΤΖΩΝ

Ποιός είναι αυτός;

ΤΖΑΚ

Ποιός **ήταν** να λές... γιατί τώρα είναι μακαρίτης. Αυτός δεν τη γλύτωσε τη θηλειά.

ΤΖΩΝ

Γιατί; Τι έκανε; Ήταν κι αυτός του... συναφιού;

ΤΖΑΚ

Περίπου. Αλλά αυτός δε σε περίμενε να πεθάνεις. Κανόνιζε να φιλοξενήσει τον πεινασμένο, τον τάιζε, μετά τον ξεμονάχιαζε και... να μιά στο κεφάλι. Ετοιμος για πούλημα. Και φρέσκος - φρέσκος! Ούτε χώματα, ούτε βρωμιές.

Αφού βγάλανε και όνομα στο κόλπο. Το λένε «μπέρκωμα» και «τον μπέρκωσε». Πώς δεν τό'χεις ακουστά;

ΤΖΩΝ

Μωρέ μπράβο του...! Και; Τι έγινε;

ΤΖΑΚ

Τον πιάσανε και κατέληξε κι αυτός στο νεκροτομείο.

ΤΖΩΝ

Πως τον ανακαλύψανε;

ΤΖΑΚ

Βλέπω πολύ ενδιαφέρεσαι... Ε, λοιπόν όλα τα πτώματα που πούλαγε είχανε σπασμένο κεφάλι. Κάποιος θα τον κάρφωσε... Κάποιος που θα ενδιαφερόταν για τα μυαλά και τάρβρισκε κατεστραμένα. Θα διαμαρτυρήθηκε για το εμπόρευμα κι αυτό ήταν αρκετό για την αστυνομία ν'αρχίσει να ψάχνει...

Κρίμα μόνο που δεν προλάβαμε.

ΤΖΩΝ

Τι δεν προλάβαμε; Να τον φάμε; *(δείχνει το Τζέιμς στο άλλο κελλί)*

ΤΖΑΚ

Οχι ρε... Αλλά άσε τώρα. Πού να σου εξηγώ... Αλλωστε τώρα είναι αργά γι'αυτό.

ΤΖΩΝ

Πές ρε Τζακ! Τι έχεις στο μυαλό σου; Τι ειν' αυτό που δεν προλάβαμε;

ΤΖΑΚ

Τι να σου λέω τώρα...; Ε, να! Είχα σχέδια για μετά. Αμα φτιάχναμε ένα κομπόδεμα θα παρατούσαμε τους τάφους. Θα τα κάναμε όλα νόμιμα.

ΤΖΩΝ

Τι; Θα μας έβγαζε άδεια κλοπής η αστυνομία;

ΤΖΑΚ

Οχι ρε... Αλλά... τελευταία έμαθα κάτι καλό. Αμα πάς στο νοσοκομείο κι έχει πεθάνει κανένας φουκαράς, όποιος πληρώσει το λογαριασμό παίρνει το πτώμα. Θα βάζαμε ένα νοσοκόμο να μας λέει πότε πέθανε

κανένας τέτοιος και θα εμφανιζόμαστε πρώτοι και καλύτεροι, σα συγγενείς. Θα δίναμε κάτι τις για το λογαριασμό, θα υποσχόμαστε τα υπόλοιπα και μετά... μοσχοπούλημα. Ούτε σκαψίματα, ούτε κρυφτούλι με τους φύλακες, ούτε αστυνομία. Ολα νόμιμα.

ΤΖΩΝ

Και γιατί να πληρωνεις άμα μπορείς να κλέβεις;

Μιά πόρτα ανοίγει και μπαίνει στο χώρο ο Μπάροναμπυ. Αναγνωρίζει τον Τζέιμς και πηγαίνει σ' αυτόν.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Τι συνέβη; Σε χτύπησαν;

....

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Σε χτύπησαν οι αστυνομικοί;

Ο Τζέιμς ρίχνει μιά φευγαλέα ματιά στο κελλί με τους άλλους δύο.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(καταλαβαίνει) Οι... φίλοι σου, έ; Για έλα κοντά να σε δώ καλύτερα...

Χάλια είσαι. Σε είδε γιατρός;

Ο Τζέιμς κουνάει το κεφάλι.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ασε... Θα σε φροντίσω εγώ.

ΤΖΩΝ

Να τα μας... Ο τσόγλανος απόχτησε και προστάτες στην αριστοκρατία..!

Ξέρεις μυλόρδε μου τι έκανε αυτό το καλόπαιδο;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(Γυρίζει προς αυτούς βαρεια) Κύριοι... Ξέρω ότι είστε σπείρα κλοπής

πρωμάτων και σας αξίζει η φυλακή. Αλλά αυτή τη φορά θα τη γλυτώσετε χάρη σ'αυτό το νεαρό. Οτι έκανε τό έκανε από αγάπη και ευγενικά αισθήματα. Δε θα τον αφήσω να τιμωρηθεί γι'αυτά. Και κοντά σ'αυτόν θα γλυτώσουν και τα δικά σας τομάρια. Το καλό που σας θέλω σταματήστε τις κλοπές, γιατί άλλη τέτοια ευκαιρία δε σας δοθεί. Και... άν ακούσετε κάτι τώρα εδώ, πάρτε το μαζί σας στον τάφο..!

ΤΖΩΝ

Μείνε ήσυχος μυλόρδε μου! Τάφοι θα γίνουμε... που λέει ο λόγος δηλαδή... Μόνο βγάλε μας από δώ..!

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(στο Τζακ) Εσένα δε σ'άκουσα.

ΤΖΑΚ

Εχεις το λόγο μας μυλόρδε. Και... σ'ευχαριστούμε.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(στο Τζέιμς) Όταν βρήκα τον πατέρα μου στο ανατομείο, ρώτησα για την ομάδα που φύλαγε τον τάφο και έμαθα ότι ήσουν κι εσύ σ'αυτή. Υποψιάστηκα την ανταλλαγή και τη μέρα της ταφής άνοιξα το καπάκι στο φέρετρο χωρίς άλλον μπροστά. Αμέσως το σφράγισα και δεν άφησα κανένα να κυτάξει. Η κοπέλλα είναι θαμμένη τώρα στον οικογενειακό μας τάφο. (μουρμουρίζει) Κάτω απ'το όνομα του πατέρα μου...

ΤΖΕΪΜΣ

Ω.. Σας ευχαριστώ κύριε. Σας είμαι ευγνώμων γι'αυτό.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Μου είσαι ευγώμων που έθαψα την κοπέλλα και όχι γιά την απελευθέρωσή σου... Αυτό από μόνο του λέει πολλά... Δε μετανοιώνω

που διάλεξα την απόκρυψη. Η αποκάλυψη θά'στελνε βέβαια αυτούς στις γαλέρες, αλλά θά'στελνε κι εσένα.

ΤΖΕΪΜΣ

Ο πατέρας σας.; Τι απέγινε;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(Σκέπτεται: Θεέ μου άλλο ένα ερώτημα που δείχνει το ποιόν του ανθρώπου. Αν συνεχίσει έτσι θα γίνει παντοτινός μου φίλος...)

Τον πατέρα μου τον έθαψα δίπλα της, στον οικογενειακό μας τάφο, σιωπηλά και χωρίς μάρτυρες.

Ακουσε. Οπου νά'ναι θα σας ελευθερώσουν. Ολο το θέμα θεωρήθηκε παρεξήγηση. Ελα να με βρείς όταν θα βγείς, σ'αυτή τη διεύθυνση. Κάτι θα βρώ για σένα...

ΤΖΕΪΜΣ

Σας ευχαριστώ κύριε Μπάρναμπυ. Θα έρθω οπωσδήποτε.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(σιγά για να μην ακούνε οι άλλοι) Την αγαπήσαμε και οι δύο και τη χάσαμε και οι δύο.... (Ο Τζέιμς σηκώνει το κεφάλι και τον κυτάζει με έκπληξη)

Μη φοβάσαι. Ποτέ δεν έμαθε την αγάπη μου και ποτέ δε σε πρόδωσε.

Ούτε για μία στιγμή. Είναι κάτι που το ξέρουμε μόνο εσύ κι εγώ.

(Σηκώνεται. Στους άλλους) Οσο για σας, θα έχω το μάτι μου επάνω σας.

Αν τον πειράξετε θα βρώ τρόπο να σας τιμωρήσω σκληρά.

ΤΖΩΝ

(φωνάζει πίσω απ' το Γουίλλιαμ που φεύγει και ενώ τα φώτα χαμηλώνουν) Μείνε ήσυχος μυλόρδε..! Ούτε τρίχα του δε θα πειράξουμε.

Ούτε και θ'αφήσουμε κανένα να τον πειράξει... Εϊναι αδέρφι μας..! Εϊναι δικός μας...!

—Τέλος 6ης σκηνής—

— 7η Σκηνή —

*Ο Γουίλλιαμ βρίσκεται στο σπίτι του κι έχει αποκοιμηθεί στον καναπέ.
Εμφανίζεται το φάντασμα της Ρούθ.*

ΡΟΥΘ

Μην ξυπνήσεις Γουίλλιαμ γιατί αμέσως θα χαθώ. Άσε με να βρεθώ για λίγο κοντά σου. Το έχω ανάγκη. Δε μ' αρέσει κόσμος των σκιών. Κοντά στους ζωντανούς νοιώθω καλά. Και κοντά σου... Σ' ευχαριστώ που με κάλεσες... που με σκέφτηκες.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(χωρίς να ξυπνήσει) Είσαι πράγματι εδώ; Γλυκειά μορφή... άσε με να σε αγγίξω...

ΡΟΥΘ

Δεν αγγίζονται οι σκιές Γουίλλυ. Δεν είμαι εκεί που το χέρι σου φτάνει... Ίσως όμως το όνειρό σου...

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Και η αγάπη μου..! Θα σου το πώ τώρα... Δεν αντέχω... Μόλις σε αντίκρισα σε κείνη την αυλή μαγεύτηκα. Η άυλη, η διάφανη η μορφή σου με διαπέρασε σαν ξίφος... Φώλιασες αμέσως στην καρδιά μου... Μου ήταν αδύνατο να προσπεράσω. Επρεπε να σου μιλήσω... Να σε γνωρίσω...

ΡΟΥΘ

Το κατάλαβα. Ομως η καρδιά μου ήταν δοσμένη. Δε μπορούσε να σου ανοίξει...

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Το έμαθα κι αυτό. Τον γνώρισα τον εκλεκτό σου... Και... αν το

πιστεύεις, είναι μιά παρηγοριά να μοιράζομαι μαζί του λίγες λέξεις για σένα... Μακάρι να είχαμε περισσότερους κοινούς γνωστούς. Μόνο μ'αυτούς θα ήθελα να μιλώ και μόνο για σένα... Με όσους δε σε γνώρισαν, νοιώθω σαν ξένος...

ΡΟΥΘ

Καλέ μου Γουίλλυ... Μη με συγκινείς... Αλλά εδώ στον Αδη δεν έχει χώρο για αισθήματα. Τα αφήσαμε πίσω μας, μαζί με τη ζωή μας... Πόσο τρυφερή όμως είναι η καρδιά σου... Πιό μαλακή κι από τα χέρια σου... Και όχι μόνο για μένα... Μην το αρνείσαι. Το κατάλαβα όταν έσκυψες πάνω στον πόνο όλων μας, κι όχι μόνο το δικό μου... Και έμαθα αυτό που έκανες για το Τζέιμς...

Δεν αντίκρισα πολύ το καλό πρόσωπο του κόσμου στη μικρή ζωή μου. Μόνο σε σένα είδα καλωσύνη και ευγένεια, κι αυτό ήταν το τελευταίο δωρο της ζωής σε μένα. Σ' ευχαριστώ που υπήρξες και βρέθηκες κοντά μου.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Αν είχε πόρτα ο Αδης θα την κατέβαινα σαν τον Ορφέα, για να σε βρώ Ρούθ. Να αντικρύσω ακόμα λίγο τη γλυκιά μορφή σου. Να την κρατήσω όσο περισσότερο μπορώ. Να μη μου την πάρει ο χρόνος... Παιρνω κουράγιο απ'τα ματια σου. Παιρνω δύναμη απ' την αδυναμία σου. Θέλω με όλο τον κόσμο να τα βάλω... Με όλους και όλα όσα σε πήραν τόσο σύντομα απ'τη ζωή... κι απ'τη ζωή μου...

ΡΟΥΘ

Καλέ μου Γουίλλυ... κι εγώ σ'αγαπώ. Ίσως όχι με τον τρόπο που θά'θελες, αλλά η αγάπη μου είναι βαθιά και αληθινή σαν τη δική σου. Όμως... τώρα πρέπει να φύγω... Ήμερώνει κι ο ήλιος διώχνει τις σκιές σαν κι εμένα. Θά'μαι όμως πάντα κοντά σου. Δεν έχεις παρα να με σκεφτείς κι εγώ θά'ρχομαι να σε βρίσκω. Εκεί βαθιά στον ύπνο... εκεί που θα είμαστε μόνοι...

(με φωνή που σβύνει και απομακρύνεται...)

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

*(κραυγή) Μη... μη φεύγεις... όχι ακόμα... (μιλάει δυνατά και ξυπνάει.
Σηκώνεται)*

Θεέ μου, ήταν όνειρο.;! Η άλλαξα το ένα όνειρο με άλλο;

Μπαίνει η μητέρα του. Τον πλησιάζει.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Γουίλλιαμ, παιδί μου, φώναξες;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

(στον εαυτό του) Οχι. Το άλλαξα μ' έναν εφιάλτη...

ΣΕΣΙΛΙΑ

Μίλησες παιδί μου; Πότε ήρθες; Δέ σε καταλαβα. Πρέπει να ήταν προχωρημένη νύχτα. Εφαγες κάτι; Ξεκουράστηκες;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ηταν αργά μητέρα. Αλλωστε δεν πεινούσα. Κάθισα για λίγο εδώ και με πήρε ο ύπνος. (Και τι ύπνος...)

ΣΕΣΙΛΙΑ

Μα... να κοιμηθείς στον καναπέ...! Καλό μου παιδί είσαι χλωμός.
Κουράζεσαι τόσο πολύ... Μαθήματα, εργαστήρια, διάβασμα και μετά να τρέχεις στις φτωχογειτονιές... Γουίλλιαμ, να ξέρεις... Αν πάθεις κατι απο όλα αυτά, αν μας βρεί και δεύτερο κακό μετά τον πατέρα σου, δέ θα το αντεξω.!

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Μη φοβάσαι μητέρα. Δεν κινδυνεύω. Άλλοι είναι αυτοι που

κινδυνεύουν... Και αρρωσταίνουν... και πεθαίνουν σαν τις μύγες κάθε μέρα.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Ποιούς εννοείς αγόρι μου;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Αυτούς στις γειτονιές μητέρα, που δεν ξέρουν τι τους ξημερώνει. Που ζούν από μέρα σε μέρα και από γεύμα σε γεύμα... Αυτούς να λυπάσαι. Οχι εμένα.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Τους λυπάμαι αγόρι μου, το ξέρεις... Αλλά και δε θέλω να χάσω το παιδί μου για κανένα.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Δε χάνομαι μαζί τους μητέρα. Μπορώ μάλιστα να πώ πως **βρίσκομαι**. Θα σου το πώ ξανά. Εκεί βρίσκω τον εαυτό μου. Μαζί τους είμαι αυτό που θά' θελα να γίνω. Κοντά τους αισθάνομαι χρήσιμος... Αληθινός...

ΣΕΣΙΛΙΑ

Τέλος πάντων... Ας το αφήσουμε αυτό προς το παρόν... Πώς αισθάνεσαι τώρα; Είσαι τόσο χλωμός σήμερα. Μήπως να φωνάξουμε το γιατρό;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Είμαι καλά μητέρα. Οσο για το γιατρό μας, καλά θα κάνει να κρατηθεί μακριά στο εξής.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Γιατί παιδι μου; Τι συνέβη;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Συνέβη ότι έκανε λάθος με την ασθένεια του πατέρα. Λάθος διάγνωση και λάθος θεραπεία. Ο πατέρας δεν πέθανε από καρδιά.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Τί λες παιδί μου; Και... συ πώς το ξέρεις;

Ο Γουίλλιαμ σιωπά για λίγο και μετά το αποφασίζει.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ε, λοιπόν μητέρα θα σου αποκαλύψω κάτι. Οι λεπτομέρειες δεν έχουν σημασία αλλά... έγινε ένα σφάλμα. Ένα μπέρδεμα με τα σώματα και ο πατέρας βρέθηκε στο ανατομείο της σχολής.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Εννοείς ότι... τον άνοιξαν τον πατέρα σου εκεί στο ανατομείο;! Σαν κοινό εγκληματία;
Ζαλίζομαι...

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ναι. Κάτσε σε παρακαλώ. Θέλεις λίγο νερό.; Ένα λικέρ;

ΣΕΣΙΛΙΑ

Όχι. Θέλω να μου πείς ότι ξέρεις γι' αυτό το «λάθος» —όπως το είπες.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Είσαι βεβαία ότι μπορείς να ακούσεις;

ΣΕΣΙΛΙΑ

Θέλω να τα μάθω όλα.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Καλά λοιπόν. Όπως σου είπα ο πατέρας κατέληξε στο ανατομείο. Εκεί η

εξέταση του σώματος έδειξε ότι η αιτία για το θάνατό του δεν ήταν η καρδιά.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Αλλά τι;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ενας αδένας εδώ πίσω απ' το στέρνο (δείχνει). Αυτός διογκώθηκε και προκάλεσε τη δύσπνοια και το θάνατο. Γι' αυτό σου λέω. Το γιατρό μας δε θέλω να τον ξαναδώ...

ΣΕΣΙΛΙΑ

Και... ποιόν θάψαμε στο φέρετρο του πατέρα σου;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Μετά το μπέρδεμα βρέθηκε εκεί μέσα το σώμα μιάς κοπέλλας. Αλλά... μην ανησυχείς για τον πατέρα. Το έθαψα στον τάφο μας με όλους τους τύπους. Χωρίς βέβαια άλλους παρόντες.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Γι' αυτό δεν ήθελες να ανοίξουμε το φέρετρο; Μιάν άγνωστη συνοδεύαμε στον τάφο; Αυτήν κλαίγαμε...;!

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Mortem omnibus equalis μητέρα. Όλοι ίσοι μπροστά στο θάνατο... Αλλά για μένα δεν ήταν άγνωστη. Ήταν μιά κοπέλλα απ' τις γειτονιές, μιά ασθενής μου.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Ασθενής σου...;! Και πώς βρέθηκε η ασθενής σου στο φέρετρο του πατέρα σου;

(αυστηρά) Γουίλλιαμ, πρέπει να μου πείς. Είχες κάποιο ρόλο σ'αυτή την ανταλλαγή..! Ποιός ήταν;

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Κανένας μητέρα. Ο αρραβωνιαστικός της έκανε την αλλαγή για να μην την πάνε στο ανατομείο. Ετυχε να είναι φρουρός στον τάφο του πατέρα και... του δόθηκε η ευκαιρία. Τον είχα γνωρίσει κι αυτόν.

ΣΕΣΙΛΙΑ

(όσο ακούει βηματίζει σκεπτική και μετά...) Βλέπεις τι κάνει Γουίλλιαμ ο πολύς συγχρωτισμός μ' αυτούς τους ανθρώπους; Το άτομο αυτό, ο «αρραβωνιαστικός», πήρε το θάρρος για μια τέτοια τερατώδη πράξη..! Αν δε σε ένοιωθαν κοντά τους, θα είχαν τον πρέποντα σεβασμό και φόβο..! Και σίγουρα περισσότερο δισταγμό για μια τέτοια αποτρόπαιη ενέργεια..! Οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να μην ξεχνούν **ποτέ** τη θέση τους Γουίλλιαμ. Και όταν το κάνουν —γιατί σε βεβαιώ το κάνουν με κανονικότητα, πρέπει εμείς να τους το θυμίζουμε με τον πρέποντα τρόπο. Με αυτόν που αρμόζει σε κάθε περίπτωση.

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Δεν ήξερε για ποιόν επρόκειτο μητέρα. Ο άνθρωπος ενήργησε τελείως αυθόρμητα. Γι' αυτό τον συγχώρησα. Και μάθε ότι ο σεβασμός που προέρχεται από φόβο με αφήνει αδιάφορο. Άλλου είδους ανταμοιβές αναζητώ στη ζωή μου.

ΣΕΣΙΛΙΑ

Τον συχώρησες;..! Θέλεις να πεις ότι το άτομο αυτό δεν τιμωρήθηκε; Εμπόδισες τη δικαιοσύνη να παίξει το ρόλο της;..! Γουίλλιαμ σε ξέρω για τρυφερό και πονετικό, αλλά αυτό παραπάει..! Δεν μπορείς να αντιμετωπίζεις όλους σαν ίσους παιδί μου, γιατί στο τέλος **θα γίνουμε** ίσοι. Και τότε θα δεις τα πόδια να σηκωθούν και να κτυπούν το κεφάλι..!

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Τι ήθελες να κάνω μητέρα; Να τον στείλω στις γαλέρες ή στο κολαστήριο της Αυστραλίας επειδή αντάλλαξε το σώμα της αγαπημένης του με τον πρώτο τυχόντα; Μη με κυτάς έτσι.! Ο πατέρας ήταν γι' αυτόν ένα τυχαίο, ανώνυμο σώμα. Τίποτα παραπάνω. Ε, λοιπόν όχι. Δεν το έκανα. Η δικαιοσύνη μπορεί να είναι τυφλή, αλλά εγώ δεν είμαι. Και γι' αυτό μπορώ να διακρίνω τα ευγενικά αισθήματα.

....

Πόσο μάλλον που τον συμπονούσα για την κοπέλα και την απώλειά του.

ΣΕΣΙΛΙΑ

(σκεπτική) Είπες την ήξερες αυτή την κοπέλα και τη θεράπευες... Νομίζω πως πρέπει να μάθω περισσότερα. Μίλησέ μου γι' αυτήν...

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Ηταν ένα πεντάμορφο πλάσμα μητέρα. Ενα δώρο της φύσης... Αλλά τη γνώρισα με πολύ προχωρημένη φθίση... Δε μπόρεσα να τη βοηθήσω...

ΣΕΣΙΛΙΑ

Α... Κάτι μου λέει ότι το σκάνδαλο δεν ήταν ο μόνος λόγος για την αποσιώπηση...

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ

Αγγιξε την καρδιά μου αυτό το πλάσμα μητέρα. Δεν έχω ξαναανιώσει έτσι... Πάλεψα σκληρά για να τη σώσω κι ας ήξερα ότι δε θα είναι ποτέ δική μου... Ομως έχασα... Και την έχασα... (λυγίζει)

ΣΕΣΙΛΙΑ

(τον πλησιάζει και τον αγκαλιάζει) Ευγενικό και τρυφερό μου παιδί... Καλά τη γνώρισα τη φωνή του έρωτα... Ελα, ησύχασε παιδί μου... Είμαι βέβαιη ότι έκανες κάθε υπέρβαση για να βοηθήσεις αυτό το πλάσμα. Αλλά πρέπει να μάθεις ότι δε θα μπορέσεις να τους σώσεις όλους, ακόμα

κι αν γίνεις ο καλύτερος γιατρός... Ελα, προσπάθησε να το αφήσεις πίσω...

(μετά από λίγο τον αφήνει. Απομακρύνεται)

Μόνο... το σώμα της θέλω να φύγει από τον οικογενειακό μας τάφο.!

— Τέλος 7ης σκηνής —

— Σκηνή 8η —

21ος αιώνας. Γραφείο του Μπάρρετ όπου ο δημοσιογράφος Φίλλιπς περιμένει. Από το βάθος ακούγονται χειροκροτήματα και ο καθηγητής μπαίνει στο γραφείο.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Α, με περιμένεις Φίλλιπς. Μπράβο.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Υποχρέωσή μου... Αλλωστε κάτι μου λέει ότι αφήσαμε ανοικτο το σπουδαιότερο μέρος της συζήτησής μας.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Χμμ... Πού ειχαμε μείνει;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Λέγατε για πολλαπλές επιδημίες και ιατρικά λάθη αιωνόβια.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Μάλιστα.! Λοιπόν Φίλλιπς σήμερα, στον 21ο αιώνα, έχουμε τις ακτινογραφίες, τις Μαγνητικές, το ΠΕΤ, τα εργαστήρια ακριβείας... Ακόμα και το γονιδίωμα αναλύουμε εις τα εξ ών συνετέθη όποτε χρειάζεται. Φαντάσου όμως το 19ο αιώνα. Το μόνο εργαλείο τότε για τη διάγνωση —έστω και εκ των υστέρων— ήταν η νεκροτομή.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Λίγο αργά για τη σωτηρία, δε νομίζετε;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Του πάσχοντος ναί. Αλλά για τη γνώση όχι.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Εστω... Λοιπόν;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Νεκροτομές λοιπόν παντού. Ακόμα και ιδιωτικές. Και φυσικά ζήτηση πτωμάτων. Με κάθε τρόπο. Με αγορές, με κλοπές, ακόμα και με αρπαγές σωμάτων διά της βίας στις κηδείες, στη μέση του δρόμου..! Και τι ήταν τα περισσότερα απ'αυτά;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Τι εννοείτε;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Όλα ήταν σώματα φτωχών ανθρώπων. Αυτοί είχαν τότε μεγάλη νοσηρότητα και θνητότητα —όπως και στις μέρες μας άλλωστε, αλλά τότε η διαφορά ήταν τεράστια.

Και αφορούσε όλες τις ηλικίες, μέχρι και τα μωρά.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Έχει σημασία αυτό; Ας μην το γυρίσουμε στο κοινωνιολογικό...

ΜΠΑΡΡΕΤ

Θα δείς αμέσως τη σημασία. Η φτώχεια λοιπόν έδρασε σαν επιδημία και οι φτωχοί άνθρωποι πριν πεθάνουν, ζούν μέσα στο άγχος και το στρες.

Ξέρεις τι προκαλεί το χρόνιο στρες στα όργανα του σώματος;

ΦΙΛΛΙΠΣ

Ξέρω πως επιδρά στον ψυχισμό, στο χαρακτήρα, στη συμπεριφορά.

Αλλά και στα όργανα;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Ε, λοιπόν αγαπητέ, **κανένα** όργανο δεν μένει ανεπηρέαστο από το στρες.

Αλλά μερικά αλλάζουν ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ και περισσότερο τα όργανα του ανοσοποιητικού. Το σύστημα που μας προστατεύει από τις λοιμώξεις — και όχι μόνο...

ΦΙΛΛΙΠΣ

Θέλετε να πείτε ότι οι φτωχοί πέθαιναν από λοιμώξεις με αίτιο το στρες; Πάλι στο κοινωνιολογικό μου το γυρίζετε Κε καθηγητά.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Καθόλου. Παραμένουμε ψυχροί παρατηρητές... Ένα κύριο όργανο του ανοσοποιητικού είναι ο θύμος αδένας, εδώ πίσω απ' το στέρνο. Αυτός με μία εβδομάδα γερού στρες χάνει τα 3/4 του όγκου του. Οι φτωχοί επομένως που —θυμίζω— είχαν την αποκλειστικότητα στις νεκροτομές και πέθαιναν σε συνθηκες χρόνιου στρες, είχαν πολύ μικρό, ατροφικό όπως λέμε, θύμο αδένα.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Δεν καταλαβαίνω που το πάτε.

ΜΠΑΡΡΕΤ

Λίγη υπομονή αγαπητέ. Ένα μυστήριο της ιατρικής, που εξακολουθεί εν μέρει, ήταν ο Αιφνίδιος Θάνατος των Νεογνών —SIDS με τα ακρωνύμια, και αυτός αφορά συνήθως μωρά μέσης και ανώτερης τάξης.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Μήπως γιατί η κατώτερη τάξη δεν ανακοίνωνε καθόλου τους θανάτους;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Μπράβο Φίλλιπς.! Μπήκες γρήγορα στο πνεύμα... Ένας γιατρός λοιπόν, λίγο πριν το τέλος του 19ου αιώνα, έκανε νεκροτομές στα μωρά αυτά των ευπόρων, ερευνώντας τον Αιφνίδιο Θάνατο. Βρήκε λοιπόν το θύμο αδένα τους σημαντικά μεγαλύτερο από των φτωχών —φυσικό αφού τα

παιδιά των πλουσίων δεν είχαν στρες. Για να μη μακρογορώ ο γιατρός αυτός θεώρησε **πάθηση** τον μεγάλο αδένα των ευπόρων παιδιών και όχι το μικρό αδένα των φτωχών, μια και τα τελευταία αποτελούσαν το μέγιστο πληθος του υλικου του. Εδωσε λοιπόν στην πάθηση κι ένα ωραίο λατινικό όνομα: «Status Thymico-Lymphaticus” και στό τέλος πρότεινε και θεραπεία των υπερτροφικών αυτών αδένων, με ακτινοβολία, με τις καινούριες τότε για την εποχή, ακτίνες-X.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Θέλετε να πείτε ότι καθ’ όλα υγιή παιδιά ακτινοβολούνταν για να γλυτώσουν το σύνδρομο του αιφνίδιου θανάτου;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Ακριβώς Φίλλιπς. Και... ποιό όργανο είναι δίπλα στο θύμο και δεχόταν κι αυτό την ακτινοβολία; Ο θυρεοειδής αδένας. Το αποτέλεσμα ήταν η εκτίναξη του καρκίνου του θυρεοειδούς στα ύψη. 10.000 άνθρωποι υπολογίζεται ότι πέθαναν από τις ακτινοβολίες αυτές, χωρίς να μετρήσουμε τα αποτελέσματα από την ατροφία ενός σημαντικού οργάνου του ανοσοποιητικού συστήματος.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Εντυπωσιακά στοιχεία Κε καθηγητά. Και... πού κατέληξε αυτή η ιστορία; Η μήπως συνεχίζεται;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Ευτυχώς όχι Φίλλιπς... Και πάλι οι νεκροτομές έλυσαν το πρόβλημα. Αλλά αυτή τη φορά ευπόρων ατόμων που πέθαιναν από ατυχήματα.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Ατυχήματα... Εύπορα άτομα... Μη μου πείτε τα τροχαία..!

ΜΠΑΡΡΕΤ

Εύγε αγαπητέ.! Πιάνεις πουλιά στον αέρα. Ήταν γύρω στα 1930, με τη διάδοση του αυτοκινήτου, όταν κάποιος πρόσεξε ότι όλα τα θύματα των ατυχημάτων είχαν «υπερτροφικό» θύμο και κατάλαβε ότι το πράγμα το είχαμε πάρει ακριβώς ανάποδα.! Και ξέρεις πότε σταμάτησαν οι ακτινοβολίες για την ανύπαρκτη αυτή νόσο; 20 χρόνια μετά.! Τόσο πήρε για να βεβαιωθεί και να διαδοθεί η γνώση ότι δεν υπάρχει status thymico-lymphaticus και η «θεραπεία» του είναι όχι μόνο άχρηστη αλλά και βλαβερή.

ΦΙΛΛΙΠΣ

(γράφει ή ακούει την εγγραφή της ομιλίας στο τάμπλετ) ~200 χρόνια νεκροτομών αποκλειστικά φτωχών ανθρώπων οδήγησαν στην «ανακάλυψη» ανύπαρκτης νόσου και σε καταστροφικές θεραπείες. Κε καθηγητά ομολογώ με εντυπωσιάσατε με όλα αυτά... Το δίδαγμά σας;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Πολλά τα διδάγματα αγαπητέ μου. Στην ιατρική ο πληθυσμός που επιλέγουμε για τις μελέτες μας, εξακολουθεί να είναι πηγή λαθών.

Π.χ. πόσο συχνά χρησιμοποιούμε νοσηλευόμενους ασθενείς για κάποια εργασία, γιατί αυτοί μας έρχονται βολικοί. Και αγνοούμε το ρόλο του κύριου νοσήματος στα συμπεράσματά μας. Αποτέλεσμα; Αυτά που βρίσκουμε δεν αφορούν όλους... Στην καλύτερη περίπτωση μόνο όσους έχουν τις διαταραχές που οδήγησαν στη νοσηλεία τους.

Υστερα το τι θεωρούμε **φυσιολογικό** έχει μεγάλη σημασία στην ιατρική και πρέπει να είμαστε εξαιρετικά φειδωλοί στο χαρακτηρισμό. Πολύ προσεκτικοί. Γιατί αμέσως το *μη-φυσιολογικό* θεωρείται νόσημα, διαταραχή, που πρέπει να εξηγηθεί και ακόμη, να θεραπευτεί.

Και για να αποδώσω ελεύθερα τον ποιητή:

*“Έτσι μας κάνει η Φύση και μας παίρνει
τ’ αγαπημένα μας παιχνίδια ένα-ένα*

*Κι εμείς... πώς να το δούμε
πόσο βαθειά φωλιάζει το άγνωστο στη γνώση.”*

ΦΙΛΛΙΠΣ

Αυτό το τελευταίο που είπατε με τον ορισμό του *φυσιολογικού* πάντως, μου έφερε στο νου τις περιπέτειες με τα ψυχικά νοσήματα...

ΜΠΑΡΡΕΤ

Γι' αυτά μπορούμε να μιλήσουμε μια άλλη φορά Φίλλιπς. Εχω πολύ υλικό.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Πολύ ευχαρίστως.! Αλλά οι... πολλαπλές επιδημίες που αναφέρατε στην αρχή; Πού κολλάνε;

ΜΠΑΡΡΕΤ

Μα αγαπητέ στο παράδειγμά μας η φτώχεια έδρασε σαν επιδημία και αυτή αποδείχθηκε ότι συνυπάρχει με κανονικότητα, με μια δεύτερη επιδημία χρόνιου στρες και ανασφάλειας των στερημένων ανθρώπων. Και επειδή μελετούσαμε αποκλειστικά τα θύματά τους, πήραμε αυτά για μέτρο του φυσιολογικού. Αυτό έκανε παθολογικούς όλους τους άλλους. Η στέρηση και η ανασφάλεια είναι από μόνες τους πολλές επιδημίες μαζί Φίλλιπς.

ΦΙΛΛΙΠΣ

Εκτός και αν αποτελούν παθολογία και εξαίρεση, ο πλούτος και οι ανέσεις...! Για αυτά όμως Κύριε καθηγητά χρειαζόμαστε άλλου είδους «γιατρό» από σας...

Και είμαστε πάντα σε αναζήτησή του.

— ΤΕΛΟΣ —